

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Telesforo Oiarbide Zabaleta

*Hernani,
Gipuzkoa
(1923)*

Aurkibidea

Biografia

Hernanin jaio zen Txabolategi baserrian. Gurasoak ere inguruko baserrietakoak zituen; ama Itxola-Berrikoa eta aita Larregain baserrikoa. Bost senideko familia zen: bi anai eta hiru arreba. 12 urterekin, eskolatik atera eta berehala, Hernanitik Goizueta bitarteko argi indarraren linea pasatzen egin zuen lan. Idien laguntzaz eramaten zuten kablea postetik postera. 13 urterekin mendian hasi zen lanean eta 15 urterekin etxetik gertu zuen Ubarreto baserrian hasi zen morroi lanetan. Behiak jeztera joaten zen batez ere Ubarretora eta bi urte egin zituen lan honetan. 17 urte zituela ikazkin hasi zen eta hainbat menditan egin zuen lan Oiartzungo "trumoitarrekin" (Añarben, Aizgorrin...). 20 urterekin soldadu joan zen. 22 urte zituela Epeleko fabrikak eraikitzen egin zuen lan eta, hauek bukatu ostean, langileak hartzeko prest zeudenean, bertan hasi zen lanean kloroa egiten. 35 urte egin zituen fabrika honetan eta bertatik erretiratu zen. Txabolategi baserrian "Txabolategi" bertsolaria jaio zela badaki, baina ez da erraza bere ibilbidearen gaineko berri jakitea. Inork ez daki oso ongi nondik nora ibili zen. Orain Txabolategi baserri zaharraren hondakinen gainean eraikitako izen bereko baserrian bizi da bere familiarekin.

Zintak

HER-008

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2009-11-18

- **Iraupena:** 111 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Sagardoa egiteko prozesua

- **Erref:** HER-008/003
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:05:06. **Bukatu:** 00:08:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Txabolategi baserriaren egitura nolakoa zen kontatzen du. Aldapa handian egindakoa zen. Sagardoa egiten zuten eta prozesua kontatzen du, tresnen izenak aipatuz.

2. Sagardoa nola egiten zuten

- **Erref:** HER-008/004
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:08:35. **Bukatu:** 00:10:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagardoa nola egiten zuten kontatzen du, tresnen izenak aipatuz.

3. Zizarra, sagar ondu gabeekin

- **Erref:** HER-008/005
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:10:16. **Bukatu:** 00:13:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Iraila-urria aldean batzen zen sagarra. Aurrenekoa zizarra izaten da, sagar ondu gabearekin irtetzen den zukua. Zipotza zer den kontatzen du.

4. Hernaniko sagardotegiak, lehen eta orain

- **Erref:** HER-008/006
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:13:19. **Bukatu:** 00:14:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Hernanin orain baino sagardotegi gutxiago izaten ziren. Zeintzuk ziren eta oraingoak ere aipatzen ditu.

5. Sardin zaharrak eta sagardoa

- **Erref:** HER-008/007
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:14:45. **Bukatu:** 00:16:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sardin zaharraren ogitartekoa hamar zentimoan ordainduta jaten zuten sagardotegian. Sagardoa, berriz, edalontziko kobratzen zuten.

6. Pinuak bota, zatitu eta zuritu

- **Erref:** HER-008/010
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:19:47. **Bukatu:** 00:22:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Pinuak bota, zatitu eta zuritzen aritzen zen. Lan horietarako erabiltzen ziren tresnak izendatu eta azaltzen ditu.

7. Bere bizimoduari buruzko bertsoa

- **Erref:** HER-008/011
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:22:18. **Bukatu:** 00:22:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Bere bizimoduari buruzko bertsoa botatzen du.

8. Txabolategi eta Txirrita bertsolariak

- **Erref:** HER-008/012
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:22:58. **Bukatu:** 00:26:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsozalea da. Txabolategi izeneko bertsolaria ere izan zen. Txirritaren umorezko bertsoa kantatzen du. Txirrita ezagutu zuen eta gogoan du nolakoa zen.

9. Gerra denboran beldurrez

- **Erref:** HER-008/013
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:26:22. **Bukatu:** 00:29:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Gerrako lehen egunak. Onddi mendiko tiroak etxeraino heltzen zitzaizkien. Beldurra pasatu zuten, erreketeeek jendea hil egiten zutela esaten zuten eta. Ugaldetxoko zubia bota egin zuten dinamitarekin.

10. Gerra garaian bazuten elkarren berri

- **Erref:** HER-008/014
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:29:16. **Bukatu:** 00:31:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra garaian ere jakitzen zen baztarretan gertatutakoaren berri. Egunkariak ere zabaltzen zituzten berriak. Gernikatik inguruko baserri batera ihesi etorri ziren eta berak baserriko lanak egiten zizkien, morroi moduan.

11. Hamazazpi urterekin ikazkin

- **Erref:** HER-008/015
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:31:37. **Bukatu:** 00:33:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Hamazazpi urterekin ikazkin lanetan hasi zen. Zein ingurutan ibili zen kontatzen du. Eguneko zazpi pezeta irabazten zituen. Baba izaten zen jateko nagusia.

12. Txondorra nola egiten den

- **Erref:** HER-008/017
- **Iraupena:** 0:04:13. **Hasi:** 00:35:05. **Bukatu:** 00:39:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Txondorra egiteko prozesua pausoz pauso azaltzen du zehatz-mehatz.

13. Txondorra zaintzea eta iruya

- **Erref:** HER-008/018
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:39:18. **Bukatu:** 00:42:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Txondorra etenik gabe zaindu behar da, tapatuz, kontu handiz. Hamabost bat egunez sutan egoten da. Ikatza xehea ateratzen da lehenengo, "Iruya". Bahean garbitzen zuten. Gero zakueta sartzen zuten ikatza eta mandoekin eramaten zuten.

14. San Adrianen ikazkin

- **Erref:** HER-008/019
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:42:11. **Bukatu:** 00:45:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

San Adrianen, Aizkorri bidean, ikatza egiten aritzen zen. Inguru hura nolakoa zen kontatzen du. Oihartzuar batentzat egiten zuten ikatza.

15. Ikatza mandoekin eramaten

- **Erref:** HER-008/020
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:45:20. **Bukatu:** 00:47:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Mandozaina "Xulua" izenekoa zen. Zegamara jeisten zuten ikatza mandoekin eta handik ibilgailuetan eramaten zuten.

16. Ikatza egiteko tresnak

- **Erref:** HER-008/021
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:47:12. **Bukatu:** 00:49:12

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Bost lagun aritzen ziren ikatza egiten. Erabiltzen zituzten tresnak izendatzen ditu.

17. Soldadutza sufrtua

- **Erref:** HER-008/022
- **Iraupena:** 0:05:07. **Hasi:** 00:49:12. **Bukatu:** 00:54:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Hiru urtez ikatza egiten aritu ostean, soldadutzara joan behar izan zuen, Berangora. Asko sufritu zuen. Oso gaizki jaten zuen. Erdaraz ez jakitearren asko sufritu zuen. Euskaraz egitearren hogeita bi egunez zigortu zuten. Etxetik ia ez ziren irtetzen eta ez zuten gazteleraz ikasten.

18. Petrokimikan lanean

- **Erref:** HER-008/025
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 01:00:06. **Bukatu:** 01:02:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:

Soldadutzatik bueltan, lantegiak egiten hasi zen. Hogeita bat pezetako jornala zeukan. 1952an lantegi barrenean hasi zen lanean, petrokimikan, egunero. 1955ean ezkondu zen. Hogeita hamabost urte pasatu zituen lanean.

19. Ahoko soinua jotzen

- **Erref:** HER-008/026
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 01:02:18. **Bukatu:** 01:03:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Emaztea auzokoa zen; beti elkarrekin ibiltzen ziren gaztetan. Ezpainetako soinua jotzen zuen berak eta gerra garaian hala egiten zuten lagunartean dantzan.

20. Eltzeko gazta edo gazta ustela jaten

- **Erref:** HER-008/029
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 01:08:05. **Bukatu:** 01:10:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Aranoko denda batera joaten ziren gazte denboran, Maestrania izenekora. Eltzeko gazta edo gazta ustela izenekoa jaten zuten han eta ardo beroa edan ere bai.

21. Zubietako jaietan etxez etxe soinuarekin

- **Erref:** HER-008/031
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 01:13:02. **Bukatu:** 01:14:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Zubietan etxez etxe joaten ziren soinuarekin eta etxeetan jan-edana ematen zieten, gailetak eta anisa.

22. Idiekin argindar posteak eramaten

- **Erref:** HER-008/033
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 01:15:28. **Bukatu:** 01:18:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Hamabi urterekin idiekin arrastaka hormigoizko puskak eramaten aritu zen eta argindar posteak eta kableak ipintzen zituen.

23. Ikatza eta bestelako produktuak

- **Erref:** HER-008/039
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:29:31. **Bukatu:** 01:31:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:

Latxeko fabrika zer zen kontatzen du. Labeetan ikatza eta beste produktu

batzuk egiten zituzten. Likidoak Bermeora eramaten zituzten eta ikatza inguruan saltzen zuten. Burdinolak eta harrobiak non zeuden kontatzen du.

24. Atsolorra nolakoa zen

- **Erref:** HER-008/045
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 01:39:24. **Bukatu:** 01:42:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

Laburpena:

Atsolorrak nolakoak izaten ziren kontatzen du. Auzoak ganbaran elkartzen ziren, berrogei emakume inguru, eta otorduren bat egin, sagardoa edan eta jokoan aritzen ziren. Etortzen zirenek opariak edo zerbait emateko ohitura izaten zuten.

25. Trabukoren pasadizoak

- **Erref:** HER-008/047
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 01:44:15. **Bukatu:** 01:46:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak

Laburpena:

Trabukoren pasadizoak kontatzen ditu. Estraperloan aritzen omen zen eta perrak beste aldera jartzen zizkien animaliei, bera ez harrapatzearren.

26. Doara jotzen

- **Erref:** HER-008/049
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:48:17. **Bukatu:** 01:49:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Doara, txalapartari esaten zioten lehen. Ezkontzetan jotzen zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com